

AHOLI FAROVONLIGINI TA'MINLASHDA OILAVIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY ISTIQBOLLARI OLTINKO'L TUMANI TAJRIBASI ASOSIDA

Akbarova Madinaxon Xasanboyevna

Oltinko'l tumani "ILK RIVOJLANISH MARKAZI" DAVLAT MUASSASASI DUREKTORI

+998700784717

Kuchkarov Xabibullo

Diplom raxbar: "Iqtisodiyot va moliya" kafedrası dotsent, i.f.n.

Annotatsiya: Ushbu maqolada aholi farovonligi va bandligini oshirishda oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirishning iqtisodiy istiqbollari Oltinko'l tumani misolida tahlil qilinadi. Maqolada oilaviy tadbirkorlikning mahalliy iqtisodiyotga ta'siri, aholi daromadlarini ko'paytirishdagi o'rni, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari yoritiladi. Shuningdek, hududda oilaviy biznesni klaster, kooperatsiya va raqamli savdo bilan bog'lash imkoniyatlari asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: oilaviy tadbirkorlik, aholi farovonligi, Oltinko'l tumani, bandlik, mahalliy iqtisodiyot, kooperatsiya, klaster, raqamli savdo, kichik ishlab chiqarish.

KIRISH

Aholi farovonligini oshirish, kambag'allikni qisqartirish va ishsizlikni kamaytirishda oilaviy tadbirkorlik muhim iqtisodiy mexanizmlardan biri hisoblanadi. Chunki oilaviy tadbirkorlik aholini o'z mehnati orqali daromad topishga, mavjud imkoniyatlardan samarali foydalanishga va iqtisodiy faollikni oshirishga undaydi.

Bugungi kunda hududlarda yangi ish o'rinlari yaratishning an'anaviy usullari bilan bir qatorda kichik biznes, kasanachilik, hunarmandchilik va oilaviy tadbirkorlikni kengaytirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, tuman va qishloq hududlarida har bir oilaning ichki imkoniyatini ishga solish orqali bandlikni oshirish mumkin.

Oltinko'l tumanida oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish hududning iqtisodiy salohiyatidan kelib chiqib dolzarb hisoblanadi. Tuman hududida qishloq xo'jaligi, xizmat ko'rsatish, hunarmandchilik, savdo va kichik ishlab chiqarish yo'nalishlarida oilaviy biznesni kengaytirish imkoniyatlari mavjud.

Oilaviy tadbirkorlikning iqtisodiy mohiyati

Oilaviy tadbirkorlik oila a'zolarining umumiy mehnati va iqtisodiy manfaatiga asoslangan faoliyat turidir. Unda oila ishlab chiqaruvchi, xizmat ko'rsatuvchi va daromad oluvchi subyekt sifatida ishtirok etadi. Bunday tadbirkorlik shakli kichik hajmda boshlansa-da, to'g'ri tashkil etilganda barqaror daromad manbaiga aylanishi mumkin.

Oilaviy tadbirkorlikning iqtisodiy ahamiyati shundaki, u aholining o'zini o'zi band qilish imkoniyatini kuchaytiradi. Bu esa davlatdan ish kutish kayfiyatini kamaytiradi va fuqarolarda tashabbuskorlikni oshiradi.

Bundan tashqari, oilaviy tadbirkorlik mahalliy bozorni arzon va kerakli mahsulotlar bilan ta'minlaydi. Masalan, uy sharoitida tayyorlangan oziq-ovqat mahsulotlari, tikuvchilik

buyumlari, qo'l mehnati mahsulotlari, maishiy xizmatlar va qishloq xo'jaligi mahsulotlari mahalliy aholi ehtiyojlarini qondirishga xizmat qiladi.

Oltinko'l tumani uchun amaliy imkoniyatlar

Oltinko'l tumanida oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirishda mahalliy sharoit va aholi ehtiyojlarini hisobga olish zarur. Masalan, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini qayta ishlash tumanda istiqbolli yo'nalishlardan biri bo'lishi mumkin. Meva-sabzavotlarni quritish, konservalash, sharbat tayyorlash, sut mahsulotlarini qayta ishlash yoki parrandachilik mahsulotlarini bozorga chiqarish oilaviy biznes uchun qulaydir.

Xizmat ko'rsatish sohasi ham katta imkoniyatlarga ega. Har bir mahallada tikuvchilik, sartaroshlik, go'zallik xizmati, ta'mirlash, umumiy ovqatlanish va kichik savdo nuqtalariga talab mavjud. Ushbu yo'nalishlarda oilaviy tadbirkorlik aholiga yaqin xizmat ko'rsatish va bandlikni oshirish imkonini beradi.

Hunarmandchilik esa milliy qadriyatlar va iqtisodiy manfaatni birlashtiruvchi sohadir. Qo'l mehnati asosida tayyorlangan mahsulotlar, milliy bezaklar, kashtachilik, to'quvchilik va uy-ro'zg'or buyumlari oilaviy tadbirkorlikning barqaror yo'nalishiga aylanishi mumkin.

Kooperatsiya va raqamli savdoning ahamiyati

Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirishda kooperatsiya muhim o'rin tutadi. Alohida oilaviy bizneslar ko'pincha kichik hajmda mahsulot ishlab chiqaradi va bozorga chiqishda qiyinchiliklarga duch keladi. Agar ular kooperatsiya asosida birlashsa, xomashyo xarid qilish, mahsulotni qayta ishlash, saqlash, qadoqlash va sotish imkoniyatlari kengayadi.

Masalan, bir nechta oila sut mahsulotlari ishlab chiqarish, meva quritish yoki tikuvchilik mahsulotlarini tayyorlash bo'yicha hamkorlik qilsa, mahsulot sifati va hajmi oshadi. Bu esa bozorda raqobatbardoshlikni kuchaytiradi.

Raqamli savdo ham oilaviy tadbirkorlik uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Internet orqali mahsulotni reklama qilish, buyurtma qabul qilish va mijozlar bilan aloqa o'rnatish mumkin. Bu ayniqsa yoshlar ishtirokini kuchaytiradi. Oilaviy tadbirkorlikda ijtimoiy tarmoqlar, onlayn do'konlar va yetkazib berish xizmatlaridan foydalanish daromadni oshirishga yordam beradi.

Muammolar va takliflar

Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirishda ayrim muammolar mavjud. Ulardan biri — boshlang'ich mablag' yetishmasligidir. Ikkinchisi — aholining tadbirkorlik bo'yicha bilim va tajribasi yetarli emasligi. Uchinchi — mahsulotni bozorga olib chiqish va reklama qilishdagi qiyinchiliklardir.

Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

birinchidan, oilaviy tadbirkorlar uchun qisqa muddatli amaliy o'quv kurslarini ko'paytirish;

ikkinchidan, imtiyozli kredit va subsidiyalarni maqsadli yo'naltirish;

uchinchidan, mahallalarda tadbirkorlik maslahat markazlarini tashkil etish;

to'rtinchidan, oilaviy tadbirkorlar mahsulotlarini sotish uchun mahalliy yarmarkalar va onlayn platformalardan foydalanish;

beshinchidan, kooperatsiya asosida ishlab chiqarish va sotish tizimini yo'lga qo'yish.

Xulosa

Oltinko'l tumanida aholi bandligi va farovonligini oshirishda oilaviy tadbirkorlik katta imkoniyatlarga ega. U oilalarni iqtisodiy faollikka jalb etadi, mahalliy mahsulot ishlab chiqarishni kengaytiradi, ishsizlikni kamaytiradi va hududiy iqtisodiyotni mustahkamlaydi.

Kelgusida oilaviy tadbirkorlikni kooperatsiya, raqamli savdo, kasbga o'qitish va moliyaviy qo'llab-quvvatlash bilan bog'lash uning samaradorligini yanada oshiradi. Shu jihatdan Oltinko'l tumanida oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish aholi bandligini ta'minlashning istiqbolli yo'nalishi hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasining "Oilaviy tadbirkorlik to'g'risida"gi Qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasining "Aholi bandligi to'g'risida"gi Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirishga oid qarorlari.
4. Abdurahmonov Q. X. Mehnat iqtisodiyoti. — Toshkent: Mehnat, 2019.
5. Gulomov S. S. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik. — Toshkent: Iqtisodiyot, 2016.
6. Xodiyev B. Yu. Tadbirkorlik asoslari. — Toshkent: Iqtisodiyot, 2020.